

FOTLEDSPROTES PÅ ENA SIDAN OCH FOTLEDSARTRODES PÅ DEN ANDRA. EN PROM-STUDIE FRÅN SVENSKA FOTLEDSREGISTRET.

Martin Fredriksson¹, Anders Henricson¹, Åke Carlsson²

¹Ortopedkliniken, Falu Lasarett, ²Ortopedkliniken, Skånes Universitetssjukhus, Malmö

Introduktion

Huruvida fotledsartros skall behandlas med ledprotes eller artrodes diskuteras allmänt. Ingen av metoderna har riktigt övertygande långtidsresultat. PROM-studier vid dessa ingrepp är sällsynta. En PROM-studie på 16 patienter med fotledsprotes i ena fotleden och fotledsartrodes i den andra har därför genomförts.

Patienter och metoder

20 patienter med fotledsprotes på ena och fotledsartrodes på andra sidan identifierades i Svenska Fotledsregistret. 2 patienter hade avlidit, en hade för kort uppföljningstid och en kunde inte nås, varför det återstod 16 patienter att studera. Diagnoserna var 4 primär artros, 3 posttraumatisk artros, 7 reumatoid artrit, en hemochromatos och en psoriasisartrit. Till alla dessa utskickades PROM-formulär med SEFAS-score och nöjdhetscore (Likert).

Resultat

Alla patienter besvarade enkäterna fullständigt. 2 av artrodes-fotlederna genomgick re-artrodes 28 resp. 58 månader efter primäroperationen. Dessa läkte komplikationsfritt. 3 av protes-fotlederna reviderades efter 11, 12, 73 månader. En reviderades pga instabilitet med byte av polyetylen-menisken till en högre sådan, en fick polyetylen-menisken utbytt pga plast-nötning, en opererades med byte av tibiakomponenten pga aseptisk lossning. Medeluppföljningstiden efter senaste operationen var 74 månader (12-145) för protessidan och 66 månader (12-156) för artrodessidan. 13 patienter var mycket nöjda eller nöjda med protessidan och likadant 10 patienter med artrodessidan. 9 st hade ungefär samma scorer på bägge sidor och var nöjda. Median SEFAS-scoren för protes var 32 (16-44) och 27 (14-47) för artrodessidan. Det fanns ingen statistiskt skillnad mellan dessa ($p=0.271$). Ej heller förelåg någon skillnad vad gäller nöjdhets-scorerna ($p=0.257$).

Diskussion

Många studier jämför fotledsartrodeser med fotledsproteser. Alla är dock med kort uppföljningstid. En omfattande meta-analys fann jämförbara resultat gällande överlevnadstid, revisionsgrad och AOFAS-score. Sammantaget visar flera studier likartade scorer för protes och artrodeser. En del studier pekar på mindre värk efter protes än efter artrodes. Protes-fotlederna har också bättre funktion, framför allt gällande gångmönster. Komplikationer ledande till sekundära ingrepp är vanligare efter protesoperation.

Konklusion.

Fotledsprotes på ena sidan och fotledsartrodes på den andra är ett ovanligt tillstånd. I denna studie kunde ingen säker skillnad mellan sidorna påvisas vad gäller patientens egen upplevelse.